

bragt frem i førerfeltet, når vi bliver sammenlignet med andre landes uddannelser.

Derfor er det efter CD's opfattelse nødvendigt, at vi giver netop disse ting topprioritet, og det ligger CD en hel del mere på sinde lige nu end spørgsmålet om demokrati i uddannelserne, for netop på det punkt er Danmark allerede blandt foregangslandene. Her er vi ikke bagefter i internationale sammenligninger, og her er det snarere andre, der kan lære af os.

Det betyder ikke, at Centrum-Demokraterne afviser alt, hvad der står i redegørelsen. CD er f.eks. fuldstændig enig i det, der siges om erfaringerne op gennem dette århundrede. Demokrati er en sårbar sag, der kræver opmærksomhed og vilje til at holde det i live. CD kan også skrive under på, at uddannelsessystemet skal være med til at give alle borgere forståelse for, hvordan demokratiet virker, og hvad det betyder for hver enkelt af os af muligheder og ansvar.

Diskussionen opstår ikke, når vi taler om undervisning i demokratiets virkemåde. Det er så helt selvfølgeligt. Den påstår først, når det skal afgrænses, hvordan man praktiserer demokrati i uddannelserne.

Her er det af grundlæggende betydning for CD, at elev- og studenterindflydelse ikke må forfladige eller udhule et ledelsesansvar, og hverken elev- eller studenterdemokrati må betyde afgørende indflydelse eller ansvar for beslutninger, som elever eller studerende ikke har forudsætninger for. Derfor er vi da også glade for det, der står, om at elev- og studenterdemokrati ikke handler om at fratage andre parter indflydelse.

CD har været særdeles tilfreds med, at ledelsesbegrebet og lederrollen generelt er blevet synliggjort og styrket i uddannelsessystemet gennem de senere år, og vi må advare imod enhver tendens i modsat retning. Sporene fra slutningen af 1960'erne og mange år frem skræmmer stadig, og CD ønsker ikke at genoplive ånden fra dengang. Elever eller studerende skal først og fremmest koncentrere sig om at dygtiggøre sig og opnå høj kompetence inden for den uddannelse, de nu går på. Lad så lærerne gøre det, de er uddannet til, nemlig at undervise. Det er det, de først og fremmest skal bruge deres tid og energi til, og det er altovervejende det, ressourcerne skal bruges til.

Det bør over alt stå helt klart, hvem der har indflydelse på hvad, og hvem der bestemmer hvad, men når det kommer til stykket, må der

kun være én, der står med det endelige ansvar, og det er rektor, skoleinspektør, eller hvad de respektive ledere ellers kaldes. Derfor ser vi kritisk på redegørelsen hver gang den bruger ordene medansvar, medbestemmelse eller medindflydelse. CD mener, det er vigtigt at skelne mellem begreberne.

Ved indførelsen af skoleloven fra 1975 lavede man et lærerkursus om samarbejds og medbestemmelsens begrebsverden, og det er faktisk nyttigt at repetere beskrivelserne i et hæfte fra Danmarks Lærerhøjskole fra dengang. Et lille citat lyder sådan:

»Man taler ofte om medindflydelse og medbestemmelse uden nærmere at fastlægge forskellene i begreberne. Det kan være praktisk at skelne således, at udtrykket »medindflydelse« anvendes om påvirkning af andres handlinger, herunder deres beslutninger, medens udtrykket »medbestemmelse« anvendes om direkte deltagelse i beslutningen.«

Der er altså en afgørende forskel, hvor Centrum-Demokraterne langt hellere vil tale om medindflydelse. Derfor mener jeg også, at det er rigtigt, hvad redegørelsen siger om, at en god ledelse også er en ledelse, der lytter og tager gode ideer og forslag alvorligt. Men det må efter CD's opfattelse være ledelsen, der bestemmer.

CD er enig i, at det ikke er nok at anskue demokrati og folkestyre som et abstrakt emne, der skal undervises i i bestemte fag og ved festlige lejligheder. Også elever i folkeskolen skal lære, hvad det betyder at have indflydelse og ansvar, og også, hvad det betyder at måtte bøje sig, fordi et flertal mener noget andet end én selv.

Det må bare ikke føre til, at elever eller studerende pålægges et ansvar, der hører til andre steder. Der skal være klare grænser, og f.eks. en lærer i folkeskolen skal kunne stille krav og sige »du skal«, uden at det bliver blandet sammen med nogle misforståede opfattelser af, hvad eleven skal bestemme.

Det er fint, hvis man evner at få alle elever til at føle det medansvar for egen læring, der tales så meget om. Det skal der arbejdes for. Men ansvaret for undervisningen og dens indhold og gennemførelse må ikke svækkes hverken hos myndigheder eller hos ledere og undervisere.

Undervisningsministeren tager afsæt i, at der er store forskelle mellem de forskellige uddannelsesområder, og foreslår derfor elleve grund-